

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 2/2018

30.1.2018

VARHAISKASVATUKSEN YHTEISTYÖ SEURAKUNNAN JA KUNNAN VÄLILLÄ

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet –asiakirja (Vasu) hyväksyttiin Opetushallituksessa syksyllä 2016. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat <http://oph.fi/vasu2017> astuivat voimaan 1.8.2017.

Uusi Vasu on ensimmäistä kertaa normiasiakirja ja velvoittavuudessaan verrattavissa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Opetushallitus on julkaissut ohjeistuksen varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen toteuttamisesta ja uskonnollisista tilaisuuksista varhaiskasvatuksessa (OPH-55-2018) [http://www.oph.fi/download/189008 Ohje varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen toteuttamisesta ja uskonnollisis.pdf](http://www.oph.fi/download/189008_Ohje_varhaiskasvatuksen_katsomuskasvatuksen_toteuttamisesta_ja_uskonnollisis.pdf)

Vasu tuo mukanaan muutoksia varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja pedagogiikkaan. Opetushallituksen ohjeistuksen myötä seurakunnan ja kunnan varhaiskasvatuksen (päiväkodin) välisen yhteistyön laatu ja merkitys korostuvat entisestään. Vasussa seurakunta mainitaan esimerkkinä alueellisesta ja paikallisesta yhteistyöstä. Tässä yhteistyössä seurakunnan tulee toimia Vasun periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyössä tulee aina huomioida lapsen etu ja toiminnan tulee olla pedagogisesti perusteltua.

Katsomuskasvatus

Entisen päivähoiton uskontokasvatuksen (uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio) sijaan Vasussa puhutaan katsomuskasvatuksesta. Se sisältää uskonnot, erilaiset katsomukset ja uskonnottomuuden. Katsomuskasvatus on luonteeltaan yleissivistävää eikä se sisällä uskonnon harjoittamista eikä opettamista. Sitä toteutetaan osana varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Koska yhteiskunnan varhaiskasvatus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, kaikkia lapsiryhmässä läsnä olevia uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan tasaveroisina arvottamatta niitä ja sitouttamatta lasta mihinkään katsomukseen. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet. Lasten ihmettelylle annetaan tilaa ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä.

Vastuu katsomuskasvatuksesta ja sen käytännön toteutuksesta on päiväkodin henkilöstöllä. Seurakunta voi tarjota yhteistyötä oman osaamisalueensa puitteissa. Esimerkiksi kirkot sisältävät paljon yleissivistäviä elementtejä, jotka ovat avuksi yleiseen kulttuuriperinteeseen tutustuttaessa.

Uskonnolliset tilaisuudet

Varhaiskasvatuksen järjestäjä (kunta) voi päättää, järjestetäänkö varhaiskasvatuksen yhteydessä uskonnollisia tilaisuuksia, kuten jumalanpalveluksia ja uskonnollisia toimituksia, kuten ruokarukouksia. Sisältyvätkö tähän pyhäkoulut ja pikkukirkot, jää varhaiskasvatuksen järjestäjän päätettäväksi. Lapsen osallistumisesta päättää huoltaja riippumatta siitä, mihin uskontokuntaan lapsi ja hänen perheensä kuuluu.

Paikallinen yhteistyö

Paikallinen yhteistyö kunnan ja seurakunnan välillä, yhteinen keskustelu sekä yhteistyösopimukset ovat keskeisiä. Jotta yhteistyö kunnan kanssa toteutuisi, seurakunnan työntekijöiden on perehdyttävä Vasuun ja erityisesti sen pedagogisiin periaatteisiin. Myös uskonnollisten tilaisuuksien on oltava pedagogisesti perusteltuja, lapsen edun mukaisia ja Vasun kokonaisuutta noudattavia. Sitouttamattomuus koskee myös uskonnollisia tilaisuuksia eli niissä voi olla hartauden harjoittamista, mutta ei uskonnollista vaikuttamista tai vetoamista.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä (kunta) voi päätyä myös siihen, ettei varhaiskasvatuksen toiminta-aikana järjestetä uskonnollisia tilaisuuksia tai toimituksia. Järjestäjä voi sopia, että varhaiskasvatukseen osallistuvien huoltajille tiedotetaan mahdollisuudesta osallistua vapaa-aikana seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin, kuten joulu- ja kevätkirkkoon.

Edellä mainitut paikallisen yhteistyön mahdollisuudet koskevat myös eri kouluasteita. Opetushallituksen ja Kirkkohallituksen yhteistyönä laadittu esite ”Seurakunta varhaiskasvatuksen, koulun ja oppilaitoksen kumppanina” antaa hyvät pelisäännöt yhteistyön rakentamiselle.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3B945A>

Lisätiedot: asiantuntijat Heljä Petäjä ja Raija Ojell, etunimi.sukunimi@evl.fi

KIRKKOHALLITUS

Jukka Keskitalo

Pekka Huokuna

ISSN 1797-0326